

potrebe in stroške, tako da bi se tedej vsi državni stroški, razun obrest (čimžev) od sposojenih denarjev in pa stroškov za železne ceste, létas brez novih dolgov lahko opravljali, ako bi vsi zgorej povedani davki zares v polnim številu, kakor se jih državno vladarstvo po prevdarku nadja, gotovi v državne denarnice došli. Od državnih stroškov sploh in posebej bomo znabiti drugo pot govorili.

Prestopimo zdaj do vprašanja: Pri katerih davkih bi bilo kmetiškemu stanu berž ko je moč polajšanja vošiti, pri katerih pa po pameti kaj pozneje? O dragi bratje! kdor zvestih državnikov sedanje okolščine našiga cesarstva in njegove stiske dobro pomisli, ne bo prenaglo na pomanjšanje davkov mislil, temuč v zaupanji, da bo skorej skorej boljši, vse dozdanje naloge, kolikor ga zadenejo, kot posvečeni dar serčno rad na oltar države položil. Vikši državno vladarstvo je prevdarek dohodkov, od kteriga smo govorili, pred Vsimi Sveti pretečeniga léta zložilo; — tačas se ni še kar nič nadjalo strašne puntarije nehvaležnih, brezvestnih Taljanov, — ni se nadjalo kakošna množica vojakov se bo mogla zoper nje pošiljati, in kako silo veliki stroški se bodo potem naključili. In vender pri vsih téh stiskah so naši častiti deželni stanovi na revniga kmeta mislili in poslali so modre rodoljube možé s prošnjo milostljivimu Cesarju, da bi se nekoliko davkov, kar koli je moč kmalo pomanjšalo. *)

Davk od soli je med tistimi nar poglavitniši. Sól je za človeški živež in za mnogo obertniško narejanje takó potrebna, da noben človek brez nje obstati ne more, zato pa tudi davk po primeri enako bogatinca in reveža zadene. Cena solí, med katero je davk zapopaden, je zares vsim pretežka. Štajarske in morske solí cent na Krajnskim čez 6 goldinarjev pride, h kateri ceni pa prodajavci še plačilo svojiga prizadevanja in svoj dobiček pridenejo. Koliko ubozih kmetiških družin mora dostikrat, če denarjev ni, več dni brez solí ostati? Kaj hočemo pa reči od živinoreje, pri kateri je sól tolikan koristna in potrebna? ktere pa živina ubožiga kmeta nikdar ne vidi. Ponižanje cene solí je tedaj silno silno potrebno.

Davk od štempljaniga popirja tudine le kmeta, temuč tudi druge malo blagovitne ljudi teží. Res je, da pri vpeljanji tega davka so bile odvržene tiste takse sodnih ali političkih spisov, ktere so ubogimu kmetu toliko zlega naključevale, ktere je zavoljo nezvestnih prejemnikov dostikrat po dva- ali trikrat plačati mogel, in zavoljo kterih je večkrat potrebno živinče, ali če družiga ni bilo, kotlič iz kuhnje zgubil. Pa ukaz za štempljani popir je le tako neprilčno osnovan, da zavolj prestopov ne le prosti človek, temuč tudi umni ljudje in uradniki práv lahko v kazen zabredejo, in kar je pa še hujši, naklada je tako neprimerjeno razdeljena, da davk dosti bolj reveža in menj premožniga ali blagovitniga kakor bogatinca zadene. Zavolj tega vošimo, da bi se vés ukaz zavoljo štempljnov že v prvim državnim zboru skoz in skoz prenaredil.

Cestnina in mostnina ste kmetam, ki se s prepeljevanjem trgovskega blaga ali z drugo vožnjo pečajo, zlo težki; od majhniga večkrat práv pičliga zasluzka morajo vozniki in drugi popotniki še nekaj grošev ali goldinarjev odkrušiti, in veliko zamud preterpeti, vstavlja se pri vsaki cestnici. Prav bi bilo, da bi se tudi ta reč drugači vravnala.

Pri téh dozday imenovanih davkih bi bilo tedej po mojih mislih kmetu nar poprej polajšanje vošiti, in naj bi se vsaj ob začetku prihodnjiga léta vpeljalo.

(Konec sledí.)

*) Deželni stanovi vsih deželá so večidel za prvo potrebo spoznali, da bi se kmetam po pravični tarifi tlaka, desetina in vse druge grúntne gospodke dolžnosti odvzele. Za ponižanje cene solí so se pa Krajnski stanovi tudi posebno potegnili.

Vredništvo.

Dopis iz Mirne.

Žalosten, práv žalosten sim bil, ko sim zvedil, da ima v Novim mestu drugi mesec na svitlo priti nemški časopis Slovenija (Sloveniensi Blatt); nisim sicer žalosten zato, ker bo Novomestjanam nova zarja zasiljala, in rodila novo dete Slovenija, zakaj po dobro vredvanih časopisih se ljudstva izobražvajo (likajo) in ravno to svojim rojakam vsak rodoljub serčno privošiti mora; čudim se le zato, ker bo déte „Slovenija“ imenovano, pa ne bo po slovensko govorilo. Kje je vaša vnema za domorodnost, ljubi moji sosedje? *)

V nekim tergu na Štajarskim, je kupec belo in rudečo pisane trakove in kokarde kmetam prodajal. Nek bistroumen kmetovavec pride v štacuno, in po blagu popraša, kteriga kupiti misli. Štacunar misleč, da je kmet zabit, mu ponudi tudi trakov in kokard, rekoč: kdor take kokarde ali trakove nosi, sme kar koli le hoče brez vsigá zadržka doprnesti. V kmetiški suknji se najdejo véasih umniši glavice, kakor v gospóških, zato si kupi kmet trak in kokardo, si ju na prústof in klobuk pripné, ter zgrabi nekaj platna rekoč: hvala Bogú! zdej se bo lahko na svetu živeló — in pri durih vún šine. Štacunar za njim skoči, ga zgrabi, in mu hoče vkradeno platno vzeti vpíjoč: tat me hoče okraští. Kmet — pošten človek — mu platno podá, ter mu resnobno odgovori: „Bog me vari tatvine; nisim in ne bodem nikdar kradel; jez sim le storil po vašim svetu — vam pa nej bodi to v poduk, ne slepariti kmetiških ljudi.“ Potem ga zaničljivo pogleda, in gré v drugo štacuno.

V Šentrupertu na Dolenskim se je nekaj malopridnih kmetov, ki so pijani iz kerčme prišli od več rečí, posebno pa od tlake in drugih gosposkinih davkov, pogovarjalo. Eden izmed njih farovž zagledaje reče: „kaj pa bi biló, če bi mi tale kurnjek zažgali?“ Na to nek pameten hlapec iz Bistrice naleti, in malopridnežu odgovori rekoč: „družiga boste zidali.“ — Ko je te besede izgovoril, so pijanci osramoteni molče in mirni svojo pot naprej šli. Slava tacimu človeku! nej si je hlapec ali gospodar. — Kersnik, komisár.

Iz Dunaja.

Zdej smo še le natanjko zvedili, zakaj de je na Dunaji (v Beču) unidan nov hrup in nepokoj vstal, od kteriga smo v 21. listu pisali. Vse Dunajske novice sploh enoglasno terdijo, da sicer sila, s katero so Dunajčanje dovoljenje nekterih rečí od Cesarja terjali, ni bila nikakor spodobna, da so se pa za pravično reč potegnili, ker so žalostno resnico zvedili, da nekteri ljudje visociga stanú in Meternihove róbe so začeli poskušati, našimu milimu Cesarju prigovarjati, da bi — kolikor bi moč bilo — ljudstvam obljubljene darove prikrajšali, da bi jih spet mogočniki v oblast dobili, kar pa verli Dunajčanje in njih glava — akademijsko kardelo — po nobeni ceni ne pripustijo. — De bi pa ti malopridni ljudje Dunaj v nar večí prekucije pripra-

*) Nam se pa clo potrebno zdí, da imamo tudi nekaj nemških časopisov, ki se potegujejo za domorodne reči zoper toliko trumo sovražnikov, ki nam Slovincam ne privošijo od milostljiviga Cesarja po ustavi dovoljenih pravic. — in če v prid ljudskega omikanja in blagostanja le to za-dobiti želimo, kar smo zgubili in kar so nam milostljivi Cesar nazaj dati dovolili, pa že vpíjejo in razsajajo naši sovražniki, da se hočemo od Nemcov ločiti, da jih hočemo zatirati, dejih sovražimo in več taci nesramnih laží, ktere jim le satan prepíra vdihniti zamore. Mi no-čemo nemšine zatirati, ktera nam je potrebna, tudi laški-ga, francozkiga, angležkiga in nobeniga družiga je-zika ne — nasproti pa imamo Slovenci v slovenski hiši tudi pravico terjati, da se nam materni jezik ne zatiruje, kakor se je — Bogú naj bude potoženo! dozdej zatiral. Vsakimu svoje! to so naše besede pred Bogam in pred Cesarjem; tega naj se derži tudi vsak časopis na Slovenskim, naj bude v nemškem ali slovenskim jeziku pisan. Vredništvo.